Elektronikusan aláírta:
Dr. Szilágyi János Ede
2026-09-21 11:20:25 +0200
Szigró

Szegedi Tudományegyetem képzésértékelési eljárása a természetvédelmi mérnöki mesterképzési szak vonatkozásában

A MAB Testület 2026/8/VII/3. sz. határozata

Iktatószám: MAB/426-2/2026

A MAB Testület **nem támogató** döntést hozott a természetvédelmi mérnöki mesterképzési szak (képzés nyelve:magyar, munkaforma: nappali/levelező) képzésértékelési eljárásában.

A Testület által elfogadott kollégiumi indoklás a MAB Testület határozatához

A KKK 9.1. pontja öt tudományágat, illetve szakterületet és az azokhoz kapcsolódó kredittartományokat határoz meg: természetvédelmi ismeretek 40–70 kredit, jogi ismeretek 5–15 kredit, közigazgatási és vezetési ismeretek 5–15 kredit, kutatástervezés, projekt- és pályázati menedzsment 5–10 kredit, valamint kommunikációs és pedagógiai ismeretek 5–10 kredit.

A beadvány II.1. pontjában 12, saját elnevezésű ismeretkör szerepel 29 tantárgyhoz kapcsolódóan, azonban ezek KKK szerinti öt szakterülethez való megfeleltetése nem került feltüntetésre, továbbá az „Ismeretkörök és kredittartományuk" oszlopban kredittartományok sem szerepelnek. A KKK-nak való megfelelés ezért csak a tantárgyi tartalmak alapján volt elvégezhető. A kötelező tantárgyak összesen 84 kreditet tesznek ki (28+23+18+15), amely a 25 kredites diplomamunkával, az 5 kredites szakmai gyakorlattal és a 6 kredites szabadon választható tárgyakkal együtt kiadja a KKK szerinti 120 kreditet.

A tartalmi megfeleltetés alapján a természetvédelmi ismeretek kategóriájába kilenc ismeretkör mintegy 66 kreditje sorolható, így a 40–70 kredites tartomány teljesül. A további négy kategóriát hat tantárgy 18 kreditje, a Természetvédelmi konfliktusok és kezelési lehetőségeik tantárgy beszámításával összesen 21 kredit fedi le, szemben az együttesen előírt 20 kredites minimummal. A KKK szerinti kreditkövetelmények tehát tartalmilag teljesíthetők, ugyanakkor a megfelelés csak tantárgyi kreditmegosztással rekonstruálható, és a négy, nem természetvédelmi kategória esetében gyakorlatilag a minimális küszöbértéken teljesül. A tervezett tanterv négy félévben 29 kötelező tantárgyat, összesen 84 kreditet tartalmaz, félévenként 28, 23, 18, illetve 15 kredit terheléssel. A képzés előrehaladtával így megfelelően növekszik a diplomamunkára és a mobilitásra fordítható idő. A tantárgyi kínálat lefedi a képzési célban meghatározott főbb területeket, így a természetvédelmi tervezést és kezelést, az állapotfelmérést és monitorozást, a nemzetközi természetvédelmi dimenziót, továbbá a vezetési és menedzsmentismereteket. A Természetvédelmi vagyongazdálkodás és kezelési tervek készítése, az Élőhelyek restaurációja, a Biodiverzitás monitorozás, a Természeti állapotfelmérés és hatásvizsgálatok, a Natura2000-es fajok és élőhelyek Európában, a Nemzetközi természetvédelmi jog és szakágazati politika, A világ védett természeti értékei, valamint a vezetési és menedzsmentismereteket közvetítő tantárgyak együttesen alkalmasak a képzési célban meghatározott szakmai profil megalapozására.

Az elméleti és gyakorlati órák arányát tekintve a tantervi óraszámok alapján az elméleti órák aránya 812/1190, azaz 68,2%, amely megfelel a 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet 4. §-ában, illetve a KKK 6. pontjában meghatározott 60–70%-os elméletorientált képzési sávnak.

A KKK 8.1. pontjában meghatározott kompetenciák elérése a kompetenciamátrix alapján formálisan biztosított. Az ismeretek egymásra épülése megfelelő. A szakmai gyakorlat tekintetében azonban a KKK-ban meghatározott követelmények teljesülése nem igazolt. A KKK 9.2. pontja legalább 120 óra időtartamú szakmai gyakorlatot ír elő, amelyből legalább 60 órának komplex terepgyakorlatnak kell lennie. A beadvány II.4 pontja a szakmai gyakorlatot 5 kredit és 160 óra, illetve négy hét időtartamban határozza meg, azonban a legalább 60 órás komplex terepgyakorlatot külön nem azonosítja, ezért a KKK által előírt belső arány nem teljesül. További problémát jelent, hogy a beadvány a szakmai gyakorlatot nappali munkarendben négy hét, részidős formában pedig 11 nap időtartamban jelöli, miközben a képzési forma nappali és levelező. A 11 napos részidős gyakorlat óraszáma elmarad a KKK szerinti 120 órás minimális időtartamtól. További ellentmondás, hogy az I.3 pont a Természetvédelmi terepgyakorlat I. és II. tantárgyak többnapos, nemzeti park igazgatóságokhoz szervezett gyakorlatát is bemutatja, e két tanegység azonban nem szerepel sem a tantervi táblázatban, sem a 29 tantárgyleírás között, sem a kompetenciamátrixban. Így nem állapítható meg egyértelműen, hogy ezek a gyakorlatok a KKK szerinti kötelező szakmai gyakorlat részét képezik-e. A szakmai gyakorlat tartalmi illeszkedése és kompetencia-hozzárendelése alapvetően megfelelő, azonban a KKK által előírt mennyiségi követelmény és a komplex terepgyakorlat legalább 60 órás aránya a beadvány alapján nem megfelelő.

A képzési struktúrában rendelkezésre áll mobilitási ablak. A képzéshez rendelt szakirodalom szakmai színvonala és relevanciája megfelelő, a jegyzék

több, a természetvédelem területén meghatározó klasszikus kézikönyvet és szakirodalmi forrást tartalmaz, például Standovár–Primack, Csorba–Lóczy–Mezősi–Mucsi Tájökológia, valamint Haraszthy Natura 2000 témájú köteteit. A szakirodalom frissessége ugyanakkor nem megfelelő, a megjelölt források között az elmúlt öt évben megjelent szakirodalom csak kis számban, a 29 tantárgy jelentős részénél pedig egyáltalán nem jelenik meg. A nemzetközi források aránya szintén alacsony, és ezek között is több régebbi szakirodalmi mű szerepel. A szakirodalmi jegyzékben található források jelentős része ezért nem tükrözi a természetvédelem aktuális tudományos eredményeit és nemzetközi szakmai irányait. A korszerű digitális források és saját oktatási anyagok alkalmazása szintén hiányzik. A 29 tantárgyleírás közül csak néhányban jelenik meg saját jegyzet vagy online forrás, és ezek között is jellemzően régebbi anyagok találhatók.

Az alkalmazott értékelési módszerek és eljárások alkalmasak a hallgatói tudás és teljesítmény objektív és megbízható mérésére. A záróvizsga alkalmas a hallgatói tudás és szakmai teljesítmény komplex értékelésére. A diplomamunka készítésének folyamata intézményi szinten szabályozott.

A szakfelelős teljes munkaidőben foglalkoztatott, tudományos fokozattal rendelkező oktató, az intézményben teljes munkaidőben foglalkoztatott AT oktató. A szakfelelős egyidejűleg egy mesterképzési szakért felel. A szakfelelős a szak tartalmához illeszkedő, elismert szakmai referenciával rendelkezik.

A törzsanyag ismeretköreinek intézményi felelősei közül legalább a fele tudományos fokozattal rendelkezik. A törzsanyag oktatóinak legalább háromnegyede az intézmény saját alkalmazottja. A szakmai ismeretkörök felelősei igazolt szakmai gyakorlattal rendelkeznek. A törzsanyag ismeretköreinek intézményi felelősei legfeljebb három ismeretkörért felelősek.

A gyakorlati foglalkozások vezetőinek (az intézményen belüli, terep- és külső gyakorlatokat kivéve) legalább a fele teljes munkaidőben foglalkoztatott oktató. Az intézmény belső szabályozással rendelkezik az oktatói kör szakmai relevanciájának és a képzési célokkal való összhangjának rendszeres felülvizsgálatára.

A tanulmányi tájékoztató – beleértve a kreditrendszert, vizsgarendet stb. – elérhető a hallgatók számára. A képzéshez szükséges szakterületi infrastrukturális alapfeltételek rendelkezésre állnak. Az intézményi könyvtári állomány biztosítja a kötelező és ajánlott szakirodalmi jegyzékben szereplő művek elérhetőségét valamennyi hallgató számára. A szakterületi tudományos háttér felkészíti a hallgatókat tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

I.1.-I. 2. A tanterv, a tantárgyi programok, tantárgyleírások szakmai tartalmának megfelelősége	
A szak képzési és kimeneti követelményeiben (KKK) leírtak	nem felel meg
A szakmai tartalmak (tantárgyleírások, megadott szakirodalmak) biztosítják-e a képzési cél, az előírt kimeneti kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség) elérését az adott képzési időn belül.	nem felel meg
I.3. A tervezett képzési folyamat, a módszerek, eszközök, eljárások megfelelősége	
a) A tanulástámogatás intézményi eszközrendszere (tananyag, segédletek, tutor/mentor rendszer), az oktatási módszertan (ismeretátadási módok) korszerűsége, alkalmassága a hatékony ismeretszerzésre.	részben megfelel
b) A gyakorlati képzés összhangja a szak orientációjával, körülményei, szervezettsége az intézményben zajló és az intézményen kívüli (szakmai gyakorlat) képzés során.	nem felel meg
c) Az ismeretellenőrzési, értékelési módszerek, eljárások (beleértve a záróvizsgát is) alkalmassága a valós hallgatói tudás és teljesítmény mérésére.	megfelel
II. A képzés személyi feltételei	
a) A szakfelelős megfelelősége	megfelel
II.2. A szakon oktatók	

a) A felelősök (ismeretkör, ill. ismeretkörbe nem tartozó, önálló tantárgy felelősei) megfelelősége	megfelel
b) A szak összes intézményi oktatójának, a teljes oktatói körnek a megítélése	megfelel
III. Szakterületi infrastrukturális feltételek	
Infrastrukturális alapfeltételek (tantermek, előadótermek, laboratóriumok, műhelyek, gyakorlóhelyek és felszereltségük) és az oktatási eszköztáruk (számítástechnikai, oktatástechnikai ellátottság stb.), valamint a (intézményi és azon kívüli) gyakorlati képzés feltételei.	megfelel
Könyvtári ellátottság és a szolgáltatások, kötelező szakirodalmak elérhetősége, szakdolgozatok elkészítésének feltételei, tanulást segítő eszközök, tankönyv, jegyzet ellátás stb. (idegen nyelven folyó képzésben az adott idegen nyelvű anyaggal).	megfelel
A szakhoz kapcsolódó szakterületi tudományos háttér, a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására való felkészítés	megfelel

Fejlesztési javaslatok:

1. Javasolt a KKK-ban meghatározott kompetenciaelemek képzési tervben való lefedettségének súlyozottabb és hangsúlyosabb megjelenítése. Különösen indokolt a természetvédelem tervezési, megvalósítási és végrehajtási módszereinek hazai és nemzetközi ismeretére, továbbá a szakmai szervezeteknél, illetve cégeknél végzett vezetői feladatok ellátására, valamint a munkacsoport létrehozására és projektek önálló irányítására vonatkozó képességelemek célzottabb fejlesztése. Javasolt ezen kompetenciák több tantárgyban, illetve a gyakorlati képzés során történő hangsúlyosabb megjelenítését és az elsajátításukhoz kapcsolódó értékelési módok egyértelműbb meghatározását biztosítani.

2. Javasolt a Természetvédelem nemzetközi helyzete és története tantárgy tartalmának felülvizsgálata és a tantárgy elnevezésében is megjelenő nemzetközi dimenzió hangsúlyosabb megjelenítése. Emellett indokolt A világ védett természeti értékei és A Kárpát-medence védett természeti területei tantárgyak tartalmi elhatárolásának egyértelműsítése és az esetleges átfedések csökkentése annak érdekében, hogy a két tantárgy eltérő fókusza – a védett természeti értékek, illetve a védett természeti területek –érvényesüljön.

3. Javasolt az érintettek, különösen a szakmai partnerek bevonásának és az igényfelmérés eredményeinek részletesebb dokumentálása, az egyeztetések időpontjának, résztvevőinek és a képzési programba beépített konkrét javaslatoknak a bemutatásával.

4. Javasolt a hallgatói visszajelzések képzésfejlesztési célú hasznosulásának konkrét bemutatása, különösen annak dokumentálásával, hogy az OMHV és egyéb hallgatói visszajelzések elemzése milyen tantervi, tantárgyi vagy módszertani változtatásokat eredményezett.

5. Javasolt a generatív mesterséges intelligencia használatára vonatkozó, tantárgyi szintű szabályozás kialakítása, különösen az írásbeli beadandók és a diplomamunka készítése és értékelése tekintetében.

6. Javasolt a gyakorlóhelyi lista és a csatolt dokumentumok összhangjának megteremtése, különös tekintettel az Aggteleki NPI, a Duna-Ipoly NPI, a Fertő-Hanság NPI, a Hortobágyi NPI és a WWF Magyarország esetében hiányzó nyilatkozatokra. Indokolt továbbá a 2022–2023-ban, szakindítás céljából készült dokumentumok aktualizálása a működő képzés gyakorlati hátterének igazolására.

Budapest, 2026. szeptember 18.

Dr. Szilágyi János Ede
a MAB elnöke